

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI MADANIYAT VAZIRLIGI

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**O‘ZBEKISTON DAVLAT
SAN’AT VA MADANIYAT INSTITUTI**

“Tasdiqlayman”

**O‘zbekiston davlat
san’at va madaniyat
instituti rektori**

N.B.Sayfullayev

“15” *iyun* 2025-y

“Kelishildi”

**O‘zbekiston Respublikasi
Oliy ta’lim, fan va
innovatsiyalar vazirligi**

“18” *iyun* 2025-y

“Kelishildi”

**O‘zbekiston Respublikasi
Madaniyat vazirligi**

“ ” 2025-y

**KASBIY (IJODIY) IMTIHON DASTURI
VA BAHOLASH MEZONI**

**60211700-Xalq ijodiyoti (an’anaviy xonandalik)
ta’lim yo‘nalishi uchun**

- 1. “Yakkaxon qo‘shiqchilik” fanidan**
- 2. “Cholg‘u ijrochiligi” fanidan**

Toshkent-2025

Dastur O'zbekiston davlat san'at va madaniyat instituti Badiiy, o'quv-uslubiy kengashida ko'rib chiqilgan va ma'qullangan. 2025-yil 30 may 10-sonli majlis bayoni.

Tuzuvchilar:

H.Xusanov	– O'zDSMI "Milliy qo'shiqchilik" kafedrası mudiri v.b.
B.Dusmuradov	– O'zDSMI "Milliy qo'shiqchilik" kafedrası professori
Sh.Dadayev	– O'zDSMI "Milliy qo'shiqchilik" kafedrası dotsenti v.b.

Taqrizchilar:

M.Ermatov	– O'zDSMI "Milliy qo'shiqchilik" kafedrası professori
K.Buriyeva	– Yunus Rajabiy nomidagi O'zbek milliy musiqa san'ati instituti professori

Kirish

60211700 – Xalq ijodiyoti (an'anaviy xonandalik) - bakalavriat ta'lim yo'nalishiga kiruvchi abituriyentlarning kasbiy (ijodiy) imtihoni, hujjatlarni qabul qilish "O'zbekiston Respublikasi oliy o'quv yurtlariga qabul qilish qoidalari"ga muvofiq amalga oshiriladi.

Ixtisoslik bo'yicha imtihon o'tkazilishining ketma-ketligi har bir oliy o'quv yurtining qabul komissiyasi tomonidan belgilanadi va har yili qabul qilish qoidalari ko'rsatiladi.

Fanning maqsadi va vazifasi

60211700 – Xalq ijodiyoti (an'anaviy xonandalik) bakalavriat ta'lim yo'nalishida kasbiy (ijodiy) imtihonlar abituriyentlarning yakkaxon qo'shiqchilik hamda cholg'u ijrochiligi fanlaridan ijodiy ko'nikma va malakalarini aniqlash maqsadida o'tkaziladi.

Yakkaxon qo'shiqchilik fani bo'yicha:

Yakkaxon qo'shiqchilik fanidan kirish imtihonida abituriyent 2 ta ashulani (xalq qo'shiqlari yoki bastakorlar asarlaridan) ijro etishi va ushbu asarlarni tahlil qilishi va og'zaki savollarga javob berishi lozim.

Og'zaki savollar o'zbek an'anaviy xonandalik tarixi, mashhur ijrochilar ijodi, ijro etilgan asarlar mualliflarining ijodiy faoliyati, asarlarda uchraydigan ijrochilik talqini bilan bog'liq bo'ladi.

Abituriyent:

- yakkaxon qo'shiqchilik asoslari, ijro turlari va qoidalari haqida tasavvurga ega bo'lishi;
- yakkaxon qo'shiqchilik ijrosida hududiy uslublardan foydalanishi;
- yakkaxon qo'shiqchilikda abituriyent ovozining sof jarangdorligidan unumli foydalana olishi;
- yakkaxon qo'shiqchilikda ovoz ko'lamini rivojlantirilganligi;
- yakkaxon qo'shiqchilikda o'zbek xalq musiqiy janrlaridan ijro ko'nikmalariga ega ekanligi.

Cholg'u ijrochiligi fani bo'yicha

Cholg'u ijrochiligi fanidan kirish imtihonida abituriyent 2 ta musiqiy asarni o'zbek milliy cholg'u sozlaridan birida ijro etib berishi, ushbu asarlarni tahlil qilib, asarning mualliflari haqida og'zaki savollarga javob berishi lozim.

Ijro etiladigan asarlar (ijro dasturi)ga qo'yiladigan talablar:

- asarlarning bittasi o'zbek bastakorlarining asarlari bo'lishi kerak;
- o'zbek xalq kuylaridan yoki o'zbek mumtoz kuylaridan bo'lishi kerak;
- asarlar turlicha xarakterda bo'lishi kerak;

- musiqiy asarlar abituriyentning ijrochilik bo'yicha mahoratini ko'rsata olishiga xizmat qilib, dinamik o'zgarishlar, shtrixlar va milliy musiqiy bezaklarning rang-barangligini namoyish etish imkoniyatini yarata olishi tavsiya etiladi.

Asarlar cholg'uda ijro etib bo'lingandan keyin komissiyaning talabiga ko'ra, tegishli musiqa asarining muallifi, undagi mavzu, kuy va boshqa tomonlari tahlil qilib berilishi talab etiladi.

Og'zaki savollar o'zbek musiqa cholg'ulari tarixi, milliy musiqa ijrochiligidagi sozandalar ijodi, ijro etilgan asarlar mualliflarining ijodiy faoliyati, asarlarda uchraydigan ijrochilik talqini bilan bog'liq bo'ladi.

Abituriyent bilimiga qo'yiladigan talablar

Yakkaxon qo'shiqchilik fanidan kirish imtihonida abituriyent 2 ta asarni (xalq qo'shiqlari va bastakorlar asarlaridan) ijro etib beradi.

1. Xalq ashulalaridan 1 ta asar.
2. O'zbek bastakorlari asarlaridan 1 ta asar.

Cholg'u ijrochiligi fanidan kirish imtihonida abituriyent 2 ta musiqiy asarni o'zbek milliy cholg'u sozlaridan birida ijro etib beradi.

1. O'zbek xalq kuylaridan 1 ta asar.
2. O'zbek bastakorlari asarlaridan 1 ta asar.

Musiqiy asarlar abituriyentning ijrochilik bo'yicha mahoratini ko'rsata olishiga xizmat qilishi lozim.

Yakkaxon qo'shiqchilik fani bo'yicha kasbiy (ijodiy) imtihonlar quyidagi mezon asosida baholanadi:

T/R	Talabning mazmuni	Maksimal ball
1.	Abituriyentning tashqi ko'rinishi, odobi va muomala madaniyati	5
2.	Ijro dasturining barcha talablar asosida tanlanganligi (xalq qo'shiqlari yoki bastakorlar asarlaridan)	5
3.	Ijro mahoratiga	28
4.	Ijro jarayonida jo'rnavoz bilan birgalikdagi uyg'unlik	5
5.	Ijro etilgan asarlar mualliflari haqida ma'lumot berish	5
6.	Ovozning tabiiyligi va shakllantirilganligining to'g'ri yo'nalishda ekanligi (artikulyatsiya, nafas olish, ovozni ishlatish texnikasiga hos harakatlanishi)	10
7.	Ashula va raqs ansambllari haqida ma'lumotga egaligi	5
8.	An'anaviy qo'shiqchilik san'ati na'munalari, ijrochilik	15

	maktablari va namoyandalari haqida ma'lumotga egaligi	
9.	Yakka va ko'p ovozli musiqiy tovushlarni eshitishi va ritmni his qilish qobiliyatiga egaligi	15
Umumiy ball		93

Cholg'u ijrochiligi fani bo'yicha kasbiy (ijodiy) imtihonlar quyidagi mezon asosida baholanadi:

№	Talabning mazmuni	Maksimal ball
1.	Xalq kuylari va bastakorlar asarlari haqida ma'lumotga egaligi	5
2.	Sozandalik san'ati maktabi namoyandalari haqida ma'lumotga egaligi	10
3.	Ijro etilgan asarlar mualliflari haqida ma'lumot berish	5
4.	Ijro dasturining barcha talablar asosida tanlanganligi	5
5.	Ijroning tabiiyligi va shakllantirilganligining to'g'ri yo'nalishda ekanligi (shtrix, usul, ohangdorligi)	10
6.	Musiqiy eshitish qobiliyatiga egaligi	5
7.	Musiqiy ritmni his qilish	5
8.	Ijro mahoratiga	18
Umumiy ball		63

Kasbiy (ijodiy) imtihonlarni o'tkazish tartibi

60211700 – Xalq ijodiyoti (an'anaviy xonandalik) bakalavriat ta'lim yo'nalishiga hujjat topshirgan abituriyentlarga jadval asosida belgilangan kunda ikki turdan iborat ijodiy imtihonlar bo'lib o'tadi.

Ijodiy imtihonlar qabul komissiyasi tomonidan shakllantirilgan guruhlardan iborat bo'lib, har bir abituriyentga o'z imkoniyatlarini namoyish qilishi uchun 30 daqiqadan 1 soatgacha vaqt ajratiladi. Kasbiy (ijodiy) imtihonlar maxsus auditoriyalarda bo'lib o'tadi.

Apellyatsiya tartibi

Abituriyentlar kasbiy (ijodiy) imtihon natijalari bo'yicha institut qabul komissiyasining apellyatsiya hay'atiga natijalar e'lon qilingan kundan boshlab 24 soat davomida murojaat qilishlari mumkin. Abituriyent apellyatsiya komissiyasiga faqat o'zi to'plagan ballari bo'yicha murojaat qilishi mumkin, lekin boshqa abituriyentlar haqida yozilgan shikoyat arizalari qabul qilinmaydi.

Asosiy va qo‘shimcha o‘quv adabiyotlar hamda axborot manbaalari

1. Y.Rajabiy. O‘zbek maqomlari (Shashmaqom):–Toshkent, “Print-S” nashr. 2007-y.
2. O. Matyoqubov. Shashmaqom saboqlari:–Toshkent YUNESKO tamg‘asi ostida 2007-y.
3. M.Xudoynazarov. An’anaviy ashulachilar ansambli:–Toshkent, 2005-y.
4. M.Xudoynazarov. An’anaviy yakkaxon qo‘shiqchilik. O‘zRFA bosmaxonasi:–Toshkent, 2006-y.
5. M.Xudoynazarov. An’anaviy ashulachilar ansambli. O‘zRFA bosmaxonasi:–Toshkent, 2006-y.
6. R.Yunusov. Faxriddin Sodiqov. “Yangi asr avlodi” nashriyoti:–Toshkent, 2006-y.
7. N. Qosimov. O‘zbekiston bastakorlari Rahmatjon Tursunov “Ijod dunyosi” nashriyoti:–Toshkent, 2003-y.
8. I. Rajabov. Maqomlar, “San’at” nashriyoti:–Toshkent, 2006-y.
9. R. Nosirov. Xalq qo‘shiqlari kompozitsiyasi. “Fan” nashriyoti:–Toshkent, 2006-y.
10. R.Tursunov, S.Mannopov. An’anaviy qo‘shiq ijrochiligi uslubi:–Toshkent, 2003-y.
11. I. G‘aniyeva. Tanavorlar:–Toshkent, “Uzinkomsentr” nashriyoti 2003-y.
12. X. Lutfullayev. Qo‘shiq va san’atkor:–Toshkent, 2005-y.
13. O. Matyoqubov. Maqomot. “Musiqqa” nashriyoti:–Toshkent, 2004-y.
14. Q.Mamirov. Xalq qo‘shiqchiligi:–Toshkent, 2006-y.